

Тіні забутих предків (дуже стисло)

Михайло Коцюбинський

Ще з народження Іван, який був дев'ятнадцятою дитиною в гуцульській сім'ї Палійчуків, лякав матір та родичів неприродно розумним глибоким поглядом. Де викликало в людей містичні згадки про підкинутих нечистим дітей. Змалку полюбив хлопець ходити лісом, заглиблюючись у його казкові таємниці.

Скоро він уже знав, що світом володарює арідник (злий дух), кругом повно лісовиків. Світ уявлявся йому казкою, яку населяє безліч таємничих істот.

Хлопець грав на сопілці, випасаючи худобу, але та музика не задовольняла його, хотілося якоїсь незвичайної мелодії. Одного разу він почув, як грає на флюярі щезник. Цю мелодію він зміг повторити на сопілці.

В родині двічі грала трембіта — відбувся похорон роздушеного деревом брата Олекси та загиблого у бійці з родом Гутенюків Василя. Роди ворогували між собою й билися, де тільки зустрічались, незважаючи на те, що всі були дуже богомільні.

Іван зустрів дівчину з роду Гутенюків і спочатку став її бити, але вона повела себе мирно, тому вони розговорилися, а потім стали разом пасти овець. Хлопець грав на флюярі, а дівчина складала пісні.

Коли Іван та Марічка підросли, між ними зародилося кохання. Але Іван мусив йти у полонину найматися, тому Іван прощається з Марічкою. Працюючи вівчарем, хлопець часто згадує кохану, її пісні. За літо з ним сталося багато пригод, але нарешті Іван повертається додому. Та Марічки вже немає, за день до його повернення вона переходила Черемош і була знесена водою.

Довго шукав Іван кохану, не вірячи в її загибель. Потім знайшов її тіло. Після цього він надовго зник, не було чутки про хлопця шість років. Дівчата вже склали пісні про кохання та смерть Івана й Марічки, бо думали, що Іван загинув з горя. Нарешті на сьомий рік він з'явився змучений, але спокійний. Розповідав, що спочатку пастушив у різних місцях, а потім одружився.

Дружина Івана, Палагна, була з багатого роду, добра господарка. Але вона не була вдоволена своїм мрійливим чоловіком, який все більше любив пасти маржинку, а не ходити коло хати. Не розуміла вона й Іванових пісень.

Палагна стає коханкою сусіда Юри, про якого всі говорять, що він чарівник. Вона не ховалася зі своїм коханням, Іван же все більше марнів. Він блукав горами, і йому здавалося, що Марічка кличе його. В лісі чоловік зустрічає щезника, чугайстра.

Одного разу Іван побіг за голосом Марічки й розбився. Палагна робить вигляд, що жалкує за ним, але тепер вона вільна жінка. А біля хати плачуть трембіти...

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

М. Коцюбинський у своєму творі "Тіні забутих предків" зумів яскраво відтворити побут і життя гуцулів, сповнені віри у надприродні сили, що співіснують поряд з

людиною та можуть втручатися в її життя.

Душа Івана живе у гармонії з природою. Для нього лісовики й щезники — не казкові персонажі, а звичайні жителі лісу та гір, з якими можна спілкуватися. Музика стає для хлопця розрадою та змістом життя. Разом зі своєю коханою він творить світ навколо себе, складаючи чарівні пісні. Тому, втративши Марічку, він більше не може відновити гармонії свого існування і поступово втрачає життя. Він не може знайти спільної мови з Палагною, яка дивиться на світ іншими очима, тому й не розуміє його. Для Палагни містичні сили — засіб для отримання своєї вигоди. Так, Юра стає для неї шансом позбавитися нелюбого незрозумілого чоловіка.

Іван начебто приєднався до того таємничого світу, якого давно прагнув і з яким уже поєдналася Марічка. Тому його смерть не виглядає трагедією.